

The influence of the financial risks on the activity of processing industries enterprises in the agricultural sector has been analyzed in the given article to define the necessary amounts of financial resources and their optimization, find out potential possibilities of processing industries enterprises in the agricultural sector as for their formation using their own funds and attracting external investors. In addition to this, the significance of economic indices fluctuations which provide certain risks for processing industries enterprises in the agricultural sector financing mechanisms implementation has been researched in the given article. Having analyzed the available statistical resources in the process of research the financial mechanism risks of processing industries in the agricultural sector due to economics cyclic recurrence have been defined. In our case analyzing Gross Domestic Product trend for the period of 1997-2015 we observe that the economic process belongs to TS class. It means that the shocks which appear from time to time are temporary, they do not change long term process development trajectory, the process itself always returns to a certain fundamental form (trend).

Thus, the general economy state, people's consumption possibilities (their level of income), the inflation rate, the level of investments into the basic branch resources have been considered the macro level risks for processing industries enterprises in the agricultural sector.

risk management, government control, price support mechanism, economics cyclic recurrence, risk prevention

Одержано (Received) 21.11.2016

Прорецензовано (Reviewed) 25.11.2016

Прийнято до друку (Approved) 28.11.2016

УДК 339.54

Т.В. Руда, ст. наук. співроб., канд. екон. наук

*Науково-дослідний центр митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики
Університету державної фіскальної служби України, м. Хмельницький, Україна*

Нормативне регулювання визначення та контролю митної вартості товарів в країнах ЄС

У статті розкрито основні аспекти нормативного регулювання визначення та контролю митної вартості товарів у європейських країнах. Проаналізовано методи визначення митної вартості товарів, які використовуються у ЄС, основні елементи процедури контролю за правильністю її визначення, особливості врегулювання спірних питань у даній сфері. Наведено аналіз та обґрунтовано доцільність імплементації статей Митного кодексу ЄС в частині визначення та контролю митної вартості товарів у вітчизняну практику.

митна вартість товарів, методи визначення митної вартості товарів в ЄС, контроль митної вартості товарів

Т.В. Руда, ст. научн. сотр., канд. экон. Наук

Научно-исследовательский центр таможенного дела Научно-исследовательского института фискальной политики Университета государственной фискальной службы Украины, г. Хмельницкий, Украина

Нормативное регулирование определения и контроля таможенной стоимости товаров в странах ЕС

В статье раскрыты основные аспекты нормативного регулирования определения и контроля таможенной стоимости товаров в европейских странах. Проанализированы методы определения таможенной стоимости товаров, которые используются в ЕС, основные элементы процедуры контроля за правильностью ее определения, особенности урегулирования спорных вопросов в данной сфере. Проведен анализ и обоснована целесообразность имплементации статей Таможенного кодекса ЕС в части определения и контроля таможенной стоимости. Товаров в отечественную практику.

таможенная стоимость товаров, методы определения таможенной стоимости товаров в ЕС, контроль таможенной стоимости

Постановка проблеми. Питання визначення митної вартості товарів на сьогодні є одним із найбільш дискусійних та складних з точки зору здійснення державної митної справи.

Досить часто дана проблематика набирає політичного забарвлення, що в кінцевому результаті спричиняє зниження рівня довіри до органів доходів і зборів та поглиблення спірних аспектів між учасниками митних правовідносин. Ця ситуація пояснюється недосконалістю вітчизняного митного законодавства й неоднозначністю його трактування, а тому, на сьогодні досить актуальним є питання вивчення досвіду європейських країн з питань визначення та контролю митної вартості товарів з метою аналізу можливості імплементації їх норм у діяльність митниць.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи наукові дослідження обраної тематики, слід зазначити, що в роботах І. Г. Бережнюка [1], С. С. Терещенка [2], Л.Р. Прус [3, 4], С.А. Попеля [3, 5] висвітлюються питання, що стосуються дослідження сутності категорії «митна вартість товарів», методів її визначення, особливостей контролю й проблемних аспектів її коригування.

Незважаючи на значні напрацювання у даній сфері на сьогодні особливо актуальним є питання дослідження та узагальнення європейського досвіду у сфері нормативного регулювання визначення та контролю митної вартості товарів.

Постановка завдання. Метою написання статті є узагальнення європейського досвіду щодо нормативного врегулювання питань визначення та контролю митної вартості товарів задля імплементації позитивного досвіду у вітчизняну практику.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правовою базою регламентування питань визначення, коригування й контролю митної вартості товарів у Європейському Союзі є Митний кодекс Європейського Союзу (Регламент 952/2013) [6], Модифікований митний кодекс Європейського Союзу [1] та Керівництво з визначення митної вартості, в основу яких покладено реалізацію ст. VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) із врахуванням напрацювань, що здійснювались на її базі.

Варто зазначити, що відповідно до статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі за основу для нарахування податків при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності є «дійсна вартість», під якою розуміють ціну, за якою в час та місці, що визначені законодавством країни-імпортера, ідентичний або аналогічний товар продається чи пропонується до продажу за умов вільної конкуренції. Зазначені положення набули подальшого розвитку на Паризькій конференції країн-учасниць Європейської програми взаємодопомоги, яка відбулась у вересні 1947 р. й передбачала формування дослідницької групи, що розробила угоду про митну вартість. Ця угода ґрунтувалась на теоретичній сутності поняття «вартість» та «брюссельській дефініції з митної вартості». Брюссельська дефініція або «норма про митну вартість» виявилась настільки складною для практичної реалізації, що навіть держави з добре організованими митними системами мали значні труднощі в її втілення в життя. З цієї причини в межах Токійського раунду ГАТТ було розроблено новий метод вартісного оцінювання, так званий Кодекс ГАТТ про митну вартість, який став складовою частиною діючого митного права ЄС.

З точки зору європейського законодавства у сфері здійснення митної справи, митна оцінка використовується для визначення вартості товарів, коли вони ввозяться на територію ЄС під однією із митних процедур, зокрема, імпорту, експорту, складування і переробки або ж знаходяться під митним контролем. Митна вартість є основою для визначення правильності нарахування мита. Здебільшого, мита стягуються як відсоток від вартості імпортованого товару.

Відповідно до європейського митного законодавства для визначення митної вартості товарів використовуються наступні 6 методів [6]:

- 1) метод вартості угоди;
- 2) вартість угоди з ідентичними товарами;
- 3) вартість угоди аналогічних товарів;

- 4) дедуктивний метод;
- 5) розрахунковий метод;
- 6) резервний метод.

Зазначені методи повинні використовуватись у чіткій послідовності від першого до шостого, проте, імпортери можуть самостійно визначати порядок застосування четвертого та п'ятого методів. Митним кодексом ЄС передбачено можливість використання спрощеної процедури визначення митної вартості для імпортерів фруктів та овочів, що відносять до категорії швидкопсувних. При цьому, митна вартість таких категорій товарів визначається на основі цін за 100 кг товару нетто, які щоденно розміщуються на офіційних сайтах уповноваженими в межах ЄС маркетинговими центрами.

Відповідно до Митного кодексу ЄС митна вартість товару, що імпортується, – це ціна, фактично сплачена або яка підлягає сплаті при його реалізації для експорту на митну територію Співтовариства, а тому, найбільш поширеним й першочерговим методом визначення митної вартості є метод вартості угоди, який ґрунтується на використанні рахунка – фактури. Даний метод застосовується за умов дотримання наступних умов:

- 1) не існує обмежень на розпорядження або використання товару покупцям, крім тих, що передбачені законом;
- 2) є обмеження географічної зони, в якій товар може бути перепроданий;
- 3) не існує причин, що робить продаж товару або визначення ціни товару неможливим;
- 4) наступні перепродаж або використання товару ніяким чином, повністю або частково, прямо або опосередковано не пов'язані з інтересом продавця;
- 5) продавець і покупець не пов'язані між собою або, якщо й пов'язані, то це ніяким чином не впливає на ціну товару. Відповідно до митного законодавства ЄС, пов'язаними між собою особами вважаються:
  - директори та їх представники, що беруть участь в роботі один одного;
  - юридичні особи, що визнані партнерами;
  - роботодавець та працівник;
  - будь-яка третя особа, що прямо або опосередковано володіє або контролює 5% чи більше акцій обох учасників зовнішньоекономічної операції;
  - якщо одна з осіб прямо чи опосередковано контролює іншу;
  - обидві особи прямо чи опосередковано контролюються третьою особою;
  - дані особи є членами однієї сім'ї [6].

У випадку, коли одна особа є агентом, дистриб'ютором або концесіонером іншої особи, вони можуть не визнаватися пов'язаними між собою.

Під товарами розуміються тільки речі (уречевлені продукти), при цьому, нематеріальні цінності, такі як права користування, послуги, «ноу-хау» і т.п. товарами не вважаються. Якщо нематеріальні цінності втілені в матеріальні предмети (музика на диску, кінострічки у записі, програмне забезпечення і т. п.), необхідно визначити, чи можуть матеріальні та нематеріальні об'єкти бути розділені з метою здійснення митного оцінювання. Якщо ж матеріальні об'єкти можуть бути використані тільки з нематеріальними цінностями, вартість операції складатиметься із обох елементів.

Ціною, фактично сплаченою або тією, що підлягає сплаті за товар (ціною угоди), вважається сума платежу, здійсненого (або такого, що має бути здійсненим) покупцем на користь продавця за імпортований товар; ціна угоди включає в себе усі платежі, що є умовами продажу імпортованих товарів, здійснені покупцем як на користь продавця, так і третьої сторони. Платіж не обов'язково повинен бути здійснений у вигляді переказу коштів, він може бути сплачений акредитивом або цінними паперами прямо

або опосередковано.

Деякі види діяльності, що здійснюються покупцем за свій рахунок, такі, як маркетингова або рекламна, не вважаються непрямими платежами продавцю, навіть якщо така діяльність приносить йому дохід або здійснюється за згодою з продавцем, а тому, вартість подібних заходів не включається в митну вартість імпортованого товару.

Судова практика ЄС доповнює умови митного законодавства стосовно застосування першого методу визначення митної вартості. Митна вартість повинна визначатися із врахуванням умов кожної конкретної угоди, навіть якщо вони не відповідають звичній торговій практиці. Ціна сплачується особі, доміцільованій на митній території ЄС, або тій, що здійснює постійну діяльність в його межах. При цьому, не допустимою є зміна ціни угоди декларантом після подання митної декларації.

В ціну угоди для імпортованих товарів повинні включатись наступні складові (за умови, що вони сплачуються покупцем, але не включаються в ціну, фактично сплачену або ту, що підлягає сплаті за товар), зокрема:

- комісійні й брокерські збори, крім комісійних за покупку;
- вартість контейнерів та упаковки, крім контейнерів, які можуть бути використані повторно і оформляються окремо від товару;
- додаткові витрати: товари і послуги, що постачаються прямо або опосередковано покупцям безкоштовно чи зі знижкою з метою використання їх для виробництва товарів, призначених для експорту, у тому числі: інструменти, шаблони, кліше, матеріали, комплектуючі, мастила, інженерні, дизайнерські, планово-проектні роботи;
- ліцензійні збори, крім зборів за право відтворення імпортованих товарів у ЄС; ліцензійні збори включають оплату за використання патентів, моделей, ноу-хау, торгових марок, авторських прав та ін.;
- доходи від перепродажу та використання імпортованих товарів, що прямо або опосередковано надходять до продавця;
- транспортування, страхування, завантаження-розвантаження, догляд за товаром, пов'язані з переміщенням товару митною територією ЄС. Тобто базою для митної вартості в ЄС є ціна CIF, що відповідає принципам Угоди СТО про митне оцінювання [2].

Митним кодексом ЄС також визначено витрати, що не включаються до митної вартості за використання першого методу [2]. Такі витрати повинні бути обов'язково вказані окремо від ціни угоди. До них відносяться:

- транспортування по митній території ЄС;
- монтаж, збірка, догляд, технічне обслуговування;
- відсотки за фінансовими зобов'язаннями, якщо вони не перевищують середній рівень їх фінансування в країні;
- збори за право відтворення товару в ЄС;
- комісійні за придбання, тобто плата покупця своєму агенту за представництво при купівлі товару;
- імпорتنі збори та інші платежі, що сплачуються у ЄС при імпорті або продажі товару; те ж стосується податків в країні походження або експорту;
- складування і зберігання товару на митному складі, вільному складі та вільній зоні.

Як уже зазначалось, перший є основним методом для визначення митної вартості товарів у ЄС, при цьому, за основу розрахунку приймаються трансфертні ціни, за якими економічні оператори визначають вартість товарів або нематеріальних активів чи ж надають послуги в межах зовнішньоекономічних операцій. Окрім того, у європейських країнах передбачено можливість укладання усних договорів між

продавцем та покупцем. У такому випадку при контролі митної вартості товарів митними органами здійснюється пошук альтернативних доказів, зокрема, звітів про ділові зустрічі, протоколи нарад, листування між учасниками зовнішньоекономічних операцій та письмові пояснення від сторін усного договору.

У випадках, коли митна вартість не може бути визначена за методом вартості угоди, Митним кодексом ЄС визначено кілька послідовних методів, які можуть застосовуватися до того часу, поки не буде визначена кінцева митна вартість за одним з можливих методів.

Другим є метод вартості угоди з ідентичними товарами, що передбачає визначення митної вартості як вартості операцій з ідентичними товарами, що були ввезені або ж експортовані з території ЄС приблизно у той же час, що й оцінювані товари. При цьому, під ідентичними товарами прийнято розуміти предмети виготовлені у тій же країні, з однаковими фізичними й якісними характеристиками, проте, вони можуть мати незначні зовнішні відмінності.

У випадку, якщо аналогічних операцій протягом визначеного періоду не здійснювалось, то за основу, для визначення митної вартості, можуть бути використані операції з ідентичними товарами, навіть якщо їх кількість суттєво відрізняється від тієї, що транспортується. При цьому, роблять відповідні коригування, що враховують відмінності між здійснюваними операціями, зокрема, такі, як кількість одиниць товару в партії, спосіб транспортування, страхові збори та ін. Кожне з таких коригувань повинно бути документально підкріплене.

Третім методом є «вартість угоди аналогічних товарів», що передбачає визначення митної вартості як вартості угоди аналогічних товарів, проданих в ЄС, які перевозяться приблизно у той же час, що й оцінювані товари. Під аналогічними товарами розуміють товари, виготовлені у тій же країні, що мають схожі характеристики і компоненти (матеріали), які дозволяє їм виконувати такі ж функції і бути комерційно взаємозамінними, враховуючи їх якість, репутацію й торгівельну марку. Принцип визначення митної вартості абсолютно не відрізняється від того, що передбачений методом «вартість угоди ідентичних товарів» [6].

Четвертим методом є дедуктивний, який передбачає визначення митної вартості на основі ціни одиниці товару, за якою вона буде реалізована в ЄС. За орієнтир можуть бути обрані ідентичні або аналогічні товари. При цьому, обов'язковим є дотримання умови про не пов'язаність сторін.

За цим методом, митна вартість включає ціну з урахуванням наступних відрахувань:

- комісій, що, як правило, виплачуються або узгоджені до оплати чи ж пов'язані із загальними витратами у зв'язку з продажем. До них відносяться прямі і непрямі витрати на маркетингову діяльність;
- транспортні витрати і оплата послуг страхування й пов'язаних з ними витрати, що здійснені на митній території ЄС;
- мита й інші податки, що підлягають сплаті в ЄС при експорті та імпорті.

Відповідно до цього методу, ціна за одиницю товару визначається на рівні тієї, за якою реалізується найбільша кількість товару відразу після його імпорту (впродовж 90 днів з дати ввезення) [6].

П'ятий – розрахунковий метод використовується у тому випадку, коли продавець є фактичним виробником товарів і має доступ до всієї інформації, що стосується виробництва товарів, які імпортуються. При цьому, митна вартість визначається шляхом додавання наступних елементів:

- вартість матеріалів і виготовлення або іншої обробки імпортованих товарів, у тому числі тари і упаковки;

- прями та непрямі витрати на виробництво і продаж товарів;
- вартість транспортування і страхування товарів, що імпортуються [2].

Шостий метод застосовується за умови неможливості використання усіх попередніх методів для визначення митної вартості й ґрунтується на раніше визначених митницями вартостях [6].

Митним кодексом ЄС визначено, що митна вартість імпортованих товарів не визначається за резервним методом на підставі:

- ціни товарів європейського походження на ринку ЄС;
- системи, яка передбачає прийняття для митних цілей вищої з двох альтернативних вартостей;
- ціни товарів на внутрішньому ринку країни-експортера;
- вартість виробництва, іншої, ніж обчислена вартість, визначається для ідентичних або аналогічних товарів;
- ціни на експорт в країни, які не входять до ЄС;
- мінімальної митної вартості;
- довільної чи фіктивної вартості.

Особлива увага у європейському митному законодавстві приділяється визначенню митної вартості носіїв інформації, при цьому, митною вартістю є тільки вартість носія без врахування вартості інформації, що на ньому зберігається. У випадку, коли вартість товару вказано не у валюті держав-членів ЄС, використовують обмінні курси, визначені компетентними органами держави-учасниці зовнішньоекономічної операції або ЄС.

Варто зазначити, що в кінці кожного місяця митними органами ЄС на офіційних сайтах розміщується інформація про обмінні курси, які будуть використовуватись впродовж наступного місяця для конвертації іноземної валюти.

Для визначення митної вартості товару митні органи ЄС мають право витребувати особливий документ – декларацію митної вартості. Така декларація може бути представлена у письмовій або електронній формі й повинна містити додаток у вигляді рахунка-фактури. В ЄС розрізняють дві форми декларації митної вартості: форма С105А, що подається за умови використання першого методу визначення митної вартості товарів та форма С105В - оформляється у випадку визначення митної вартості товарів за другим – шостим методами. Зазначені форми подаються декларантом до митних органів лише у випадку виявлення певних розбіжностей в процесі перевірки правильності визначення митної вартості після ввезення товарів. Зазначені форми можуть бути підписані як юридичними, так і фізичними особами, що проживають або працюють в ЄС, чи ж мають інформацію, необхідну для заповнення зазначених форм. Особа, що підписала декларації несе відповідальність за достовірність та повноту надання інформації, вказаної у формі декларації митної вартості.

Декларація митної вартості не подається у наступних випадках:

- коли митна вартість не може бути визначена при застосуванні першого методу;
- коли митна вартість визначається за спрощеною процедурою для швидкопсувних товарів;
- якщо митна вартість партії товарів не перевищує 10000 євро;
- якщо імпортуються товари некомерційного походження;
- випадки, при яких відповідно до митних правил не стягуються митні платежі;
- коли товарооборот між покупцем та продавцем повторюється часто на однакових умовах.

На особливу увагу заслуговує досвід країн ЄС щодо врегулювання митних спорів контролю за правильністю визначення митної вартості товарів.

Відповідно до Митного кодексу ЄС передбачено аудит митної вартості, який включає: визначення правильності застосування методу визначення митної вартості товарів та врахування основних складових митної вартості, зокрема, роялті, фрахту, витрат на страхування та ін. На період проведення аудиту митне оформлення товарів призупиняється до моменту подання додаткових документів, що підтверджують правильність визначення митної вартості.

З метою оцінювання ймовірності виникнення митного ризику під час аудиту може здійснюватись порівняння ціни, фактично сплаченої або, що підлягає сплаті за товарами, які імпортуються із середнім рівнем цін, наведених у митній інформаційній системі (за наявності такої інформації); дослідження митну вартість аналогічних товарів, придбаних у різних постачальників; співставлення заявленої митної вартості з внутрішньою ціною продажу або із значенням аналогічних товарів; аналіз підбірки різних митних декларацій з метою з'ясування рівня цін, заявлених на той же товар. У випадку виявлення суттєвих розбіжностей робиться висновок про наявність порушень при визначенні митної вартості товарів.

При цьому, аудитор повинен переконатися в тому, що дані, наведені у декларації співпадають із тими, що наведені у підтверджуючих документах, наданих під час оформлення товарів. Серед інших аспектів, аудитор може здійснити наступні перевірки:

- порівняти вартість на супровідних накладних на товар, із тими, що вказані в декларації;
- співставити значення, наведене у рахунку-фактурі із замовленням на купівлю, контрактом, ваучером;
- порівняти терміни доставки рахунків-фактур з вантажними витратами, наведеними в декларації та вантажних документів;
- перевірити чи був застосований діючий на момент здійснення зовнішньоекономічної операції обмінний курс валют.

Контроль облікових записів має важливе значення при проведенні аудиту й передбачає перевірку рахунку оператора, для того, щоб переконатись у тому, що всі закупівлі товарів із третіх країн правильно відображено в облікових книгах. Серед основних порушень, виявлених у процесі контролю облікових записів можуть бути: подвійне виставлення рахунків; заниження вартості товарів; не задекларовані партії товарів; додаткові платежі за поставки; платежі, які повинні бути додані до ціни. Аудитор повинен перевірити чи суб'єкт господарювання використовує внутрішні механізми контролю для забезпечення зв'язки імпортичних операцій з обліку та внутрішнього контролю. Метою цієї перевірки є забезпечення доступу до отриманих рахунків-фактур з третіх країн з метою перевірки в межах рахунків суб'єктів господарювання.

В межах аудиту здійснюється й перехресна перевірка, метою якої є зіставлення загальної суми, зазначеної на офіційному рахунку із митною вартістю, заявленою у звітному періоді. При цьому, аудитор ідентифікує та досліджує усі рахунки суб'єкта ЗЕД й визначає розбіжності між обліковими записами й відповідними деклараціями. Аудитор повинен також проаналізувати бухгалтерський баланс і звіт про фінансові результати. Окрім того, аудитор повинен перевірити узгодженість між бухгалтерською та митною декларацією, поданих на перевірку рахунка, пов'язаного із продажем за межами ЄС за заявленою митною вартістю.

Іншим інструментом митного аудиту є співставлення митної декларації та записів облікових книг, що передбачає порівняння митної вартості, заявленої у

декларації із тією, що зазначена у облікових книгах, і навпаки. Її результатом є визначення ймовірності «подвійного виставлення рахунків».

Окрім того, аудитором може бути проведено перевірку конкретних декларацій із записами за ними у облікових книгах. Цей тест підтверджує, що інформація, яка міститься у митній декларації відповідає супровідним документам та відображена на рахунках оператора. З допомогою такої перевірки аудитор може визначити чи сума, зазначена у рахунку-фактурі відрізняється від тієї, що вказана на рахунку. Якщо виявлено різницю, то відповідальна особа від суб'єкта ЗЕД повинна надати пояснення щодо причин її наявності.

Особлива увага також звертається на митну вартість окремих кодів товарів та порівняння виставлених цін із середнім їх рівнем. Перевірка високих/низьких значень, зазначених в інших митних деклараціях під тим же кодом товару, співставлення рахунків-фактур за аналогічними операціями, що здійснювались впродовж року.

Для визначення правильності розрахунку митної вартості товару здійснюють контроль платежів, шляхом аналізу інформації про рух грошових коштів, у тому числі й за межами ЄС. При цьому, увага звертається не лише на вартість товару, але й послуг, що є необхідними для здійснення зовнішньоекономічної операції.

У випадку, коли у митного органу є певні сумніви, що заявлена вартість угоди включає загальну сплачену суму або ту, що підлягає сплаті, окрім вилучення додаткових підтверджуючих документів з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності здійснюють письмові консультації до моменту прийняття остаточного рішення щодо визнання або ж необхідності коригування митної вартості.

З 1 травня 2016 р. із вступом в дію основних положень нового митного кодексу ЄС (Регламенту 952/2013) відбулись певні зміни й у підходах до визначення митної вартості товарів. Зокрема, вартість угоди на товари, що були продані для експорту на митну територію ЄС визначається в момент прийняття митної декларації на основі продажу безпосередньо перед надходженням товару на митну територію.

У випадку, коли товар продається для експорту на митну територію Союзу не раніше, ніж відбулось їх постачання або ж вони знаходились у місцях тимчасового зберігання чи розміщенні під спеціальні процедури, окрім внутрішнього транзиту або зовнішньої переробки, вартість угоди буде визначатись на основі цієї операції. Основою для визначення митної вартості товарів є ринкова ціна, при цьому, «правило першого продажу», яке було основним при використанні першого методу визначення митної вартості товарів діятиме лише до 31 грудня 2017 р. При цьому, термін зберігання документів у межах кожної зовнішньоекономічної операції збільшився із 3 до 10 років.

Оскільки, на сьогодні першочерговим для України визначено питання здійснення євроінтеграційних перетворень, доцільно проаналізувати можливість та доцільність імплементації статей МК ЄС з питань визначення та контролю митної вартості товарів. Зокрема, Планом імплементації Регламенту (ЄС) №952/2013, який було схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2015 р. № 391 передбачено повне впровадження статей 69-74 Митного кодексу ЄС, при цьому, статті 75-76 не можуть бути впровадженні до прийняття Європейським Парламентом Імплементаційного Регламенту. Варто зазначити, що у діючій редакції Митного кодексу України обов'язкові до впровадження статті певною мірою відображено. Так, ст. 51 МКУ визначає основні аспекти визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України з акцентацією уваги на тому, що питання пов'язані із митною вартістю визначаються главами МКУ, тоді, як ст.69 МК ЄС передбачено, що основні аспекти визначення митної вартості регламентуються не лише митним кодексом, а й іншими положеннями Співтовариства.

Методи визначення митної вартості товарів є ідентичними як в Україні, так і в ЄС, проте, основні положення, що стосуються цих питань є дещо ширше висвітленими у МКУ, оскільки, у ЄС митним кодексом визначаються лише основні положення, що регламентують окремі питання, деталізований опис та алгоритми дій розкриваються у інших підзаконних актах, таких як: правила, положення, пояснення, тощо.

Варто зазначити, що Планом імплементації передбачено впровадження статті 73 Спрощення МК ЄС, проте, на даний момент аналогічна стаття у МКУ відсутня, не визначено й особливості врахування специфіки здійснення зовнішньоекономічних операцій та повноваження органів доходів та зборів щодо надання спрощень при визначенні митної вартості. Окрім того, МК ЄС містить положення наднаціонального характеру, які з практичної точки зору не можуть мати відображення у діяльності вітчизняних митниць.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, узагальнюючи результати проведеного дослідження, варто зазначити, що питання визначення, контролю та коригування митної вартості товарів у ЄС носить економічний характер й передбачає захист митних інтересів як держави, так і учасників ЗЕД; регламентується виключно нормативно-правовими актами, які представлені не лише Митним кодексом, але й керівництвами (методичними вказівками) з визначення митної вартості та доповненнями до них, що містять деталізовані алгоритми дій для кожного з учасників митних правовідносин. При вирішенні проблемних аспектів щодо коригування митної вартості товарів, перевага надається досягненню консенсусу шляхом проведення письмових консультацій між митним органом та учасником ЗЕД, які зацікавлені у дотриманні митного законодавства, що створює передумови для вироблення механізмів надання митних спрощень.

При цьому, варто відмітити, що певні елементи європейської практики регламентування досліджуваної проблематики знайшли своє відображення у МКУ, проте, варто зазначити, що доцільною є адаптація імplementованих статей до вітчизняних реалій здійснення державної митної справи, що неодмінно повинно передбачати розробку та прийняття додаткових нормативно-правових актів, що регламентуватимуть питання визначення, контролю, коригування митної вартості товарів, та дозволять зробити ці процеси «прозорими» й доступними для учасників митних правовідносин.

Список літератури

1. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія [Текст] / І.Г. Бережнюк. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2009. – 543 с.
2. Терещенко С.С. Основи митного законодавства України: Питання теорії та практики зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. для студентів вищ. та серед спец. навч. закл. [Текст] / С.С. Терещенко – К.: АТ «Август», 2001. – 422 с.
3. Problem aspects of organizing of monitor the correctness of customs valuation [Текст] / L. Prus, S. Popel, T. Ruda, Ю. Konovalov, E. Moldovan // Proceeding of the International Academic Congress «European Research Area: Status, Problems and Prospects» (Latvijas Republika, Riga, 01-02 September 2016). «Latvijas Studentu apvienida», 2016. – P. 142–145.
4. Прус Л.Р. Концептуальні засади внесення змін до Митного кодексу України в частині митної вартості товарів та методів її визначення [Текст] / Л.Р. Прус // Юридичний науковий електронний журнал. – 2016. – №5 – С.58–61.
5. Попель С.А. Економіко-правова сутність поняття «митна вартість товарів» [Текст] / С.А. Попель // Розвиток інституту уповноваженого економічного оператора в контексті імплементації Рамкових стандартів безпеки та полегшення міжнародної торгівлі ВМО: Збірник наукових праць науково-практичної Інтернет-конференції (м. Хмельницький – м. Ірпінь, 15 вересня 2016 року). – Хмельницький: НДЦ митної справи НДІ фіскальної політики УДФСУ, 2016. – 60 с. – С. 44–47.

6. Customs Code Committee import and export formalities section guidelines on entry and summary declarations in the context of regulation (ec) no 648/2005. [Electronic resource]. – EUROPEAN COM DIRECTORATE-GENERAL TAXATION AND CUSTOMS UNION Customs Policy Customs Procedures / Brussels, 29 October 2010 TAXUD/2010/0051 – Режим доступу: http://ec.europa.eu/ecip/documents/procedures/import_entry_guidelines_en.pdf.
7. Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of October 9, 2013 laying down the Union Customs Code [Електронний ресурс] // Official Journal. – № L 269. – Р. 1. – Режим доступу : <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=OJ:L:2013:269:TOC>.
8. REGULATION (EU) No 648/2005 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 13 April 2005 amending Council Regulation (EEC) No 2913/92 [Electronic resource] – Establishing the Community Customs Code. – Режим доступу: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:117:0013:0019:en:PDF>.

References

1. Berezniuk, I.H. (2009). *Mytne rehulivannia Ukrainy: natsionalni ta mizhnarodni aspekty: monohrafiia [Customs regulation of Ukraine: national and international aspects: monograph]*. Dnipropetrovsk: Akademiia mytnoi sluzhby Ukrainy [in Ukrainian].
2. Tereshchenko, S.S. (2001). *Osnovy mytnoho zakonodavstva Ukrayiny: Pytannya teorii ta praktyky zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti [Fundamentals of customs legislation of Ukraine: theory and practice of foreign economic activity]*. Kiev: AT «Avhust» [in Ukrainian].
3. Prus, L., Popel, S., Ruda, T., Konovalov, Y. & Moldovan, E. (2016). Problem aspects of organizing of monitor the correctness of customs valuation. *Proceeding of the International Academic Congress «European Research Area: Status, Problems and Prospects», 142–145* [in English].
4. Prus, L.R. (2016). Kontseptual'ni zasady vnesennya zmin do Mytnoho kodeksu Ukrayiny v chastyni mytynoi vartosti tovariv ta metodiv yiyi vyznachennya [The conceptual basis of the amendments to the customs code of Ukraine regarding the customs value of goods and methods of its determination]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal - Juridical scientific and electronic journal*, 5, 58-61 [in Ukrainian].
5. Popel', S.A. (2016). Ekonomiko-pravova sutnist' poniattia «mytna vartist' tovariv» [Economic and legal essence of the concept "customs value of goods"]. The development of institution of authorized economic operator in the context of the implementation of the framework security standards and facilitation of the international trade WMO: *Zbirnyk naukovykh prats' naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii (15 veresnia 2016 roku) – The collection of scientific internet conference*. (pp. 44-47). Khmel'nyts'kyj: NDTs mytnoi spravy NDI fiskal'noi polityky UDFSU [in Ukrainian].
6. Customs Code Committee import and export formalities section guidelines on entry and summary declarations in the context of regulation (ec) no 648/2005. (2010). EUROPEAN COM DIRECTORATE GENERAL TAXATION AND CUSTOMS UNION *Customs Policy Customs Procedures*. ec.europa.eu. Retrieved from http://ec.europa.eu/ecip/documents/procedures/import_entr_y_guidelines_en.pdf
7. Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of October 9, 2013 laying down the Union Customs Code. eurlex.europa.eu. Retrieved from <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=OJ:L:2013:269:TOC>.
8. Regulation (EU) No 648/2005 of the European Parliament and of the Council of 13 April 2005 amending Council Regulation (EEC) No 2913/92. (2005). *Establishing the Community Customs Code*. eurlex.europa.eu. Retrieved from <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:117:0013:0019:en:PDF>.

Tatiana Ruda, Research Scientist, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Customs Research Center of the Research Institute for State Fiscal Policy of University of State Fiscal Service of Ukraine, Khmelnytski, Ukraine

Normative Regulation of the Definition and Control of Customs Value of Goods in the EU

The article deals with the basic aspects of regulation on the definition and control of customs value of goods in European countries. The methods of customs valuation used in the EU, the main elements of the procedure of the correctness of its determination, especially the settlement of disputes in this area. The analysis and expediency of implementation of articles of the Customs Code of the EU in defining and controlling the customs value of goods in domestic practice. Thus, the purpose of writing is a synthesis of European experience regarding normative regulation on the definition and control of the customs value.

Thus, summarizing the results of the research, it should be noted that the question of definition, control and adjustment of the customs value of goods in the EU is economic in nature and provides for the protection of

customs interests of both the state and participants in foreign economic activity is regulated exclusively by regulations that are not only customs Code, but also leadership (guidance) to determine the customs value and amendments thereto, which contain detailed algorithm of actions for each of the participants customs relations. In addressing problem areas to adjust customs value of preferred consensus through written consultations between the customs authorities and participants of foreign trade who are interested in observing the customs legislation creates conditions for the development of mechanisms for customs simplifications.

However, it should be noted that certain elements of the European practice of regulation study issues reflected in the Customs Code of Ukraine, however, worth noting that it is expedient adaptation implemented articles to domestic realities of state customs, which certainly should include the development and adoption of additional regulations and legal acts that regulate issues identification, control, adjustment of customs value of goods, and will make these processes "transparent" and accessible to members of customs relations.

customs value of goods, methods of customs valuation used in the EU, control of customs value of goods

Одержано (Received) 28.10.2016

Прорецензовано (Reviewed) 25.11.2016

Прийнято до друку (Approved) 28.11.2016

351.346:331

В.В. Сибірцев, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Збалансованість ринку праці як складова державного регулювання його економічної безпеки

Розширено зміст поняття збалансованості ринку праці шляхом введення додаткового переліку пропорцій та раціональних співвідношень між окремими параметрами його функціонування та розвитку. Визначено причинно-наслідкові зв'язки між формами прояву незбалансованості ринку праці та складовими визначення його економічної безпеки. Наявність таких причинно-наслідкових зв'язків поставлено в основу методичного підходу щодо відбору методів та інструментів державного регулювання національного ринку праці.

економічна безпека, ринок праці, державне регулювання, збалансованість ринку праці, диспропорції ринку праці, трудовий потенціал, фактори-загрози

В.В. Сибірцев, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет, г. Кропивницький, Україна

Сбалансированность рынка труда как элемент государственного регулирования его экономической безопасности

Расширено содержание понятия сбалансированности рынка труда путем введения дополнительного перечня пропорций и рациональных соотношений между отдельными параметрами его функционирования и развития. Определены причинно-следственные связи между формами проявления несбалансированности рынка труда и составляющими элементами его экономической безопасности. Наличие таких причинно-следственных связей поставлено в основу методического подхода к отбору методов и инструментов государственного регулирования национального рынка труда.

экономическая безопасность, рынок труда, государственное регулирование, сбалансированность рынка труда, диспропорции рынка труда, трудовой потенциал, факторы-угрозы

Постановка проблеми. В сучасних турбулентних умовах функціонування національної економіки вагомим значення набувають питання забезпечення її стійкого та економічно безпечного розвитку. Це потребує виконання ряду передумов, однією з яких є наявність достатнього трудового потенціалу, узгодженого як з поточним станом економіки, так і з цільовими орієнтирами її стратегічного розвитку. При цьому, така узгодженість має простежуватися на всіх стадіях відтворення трудових ресурсів, від їх